

Polly Apfelbaum bij BE-PART in Waregem

EEN INTENSE KLEURERVARING

De New Yorkse kunstenaar Polly Apfelbaum (°1955) resideerde in 2013 een jaar lang aan de Amerikaanse Academie in Rome. In dat jaar dompelde ze zich onder in de Italiaanse cultuur en bezocht ze ook BE-PART in Waregem, die haar had uitgenodigd voor een in situ project. Het bezoek leidde tot de tapijtininstallatie 'Deep Purple Red Shoes', die geweldig goed is geïntegreerd in de ruimte.

Isabelle DE BAETS

Het oeuvre van Polly Apfelbaum schrijft zich moeiteloos in in de Amerikaanse kunstcontext die sterk bepaald werd door de abstracte schilderkunst van de jaren 50, de Minimal Art van de jaren 60 en de Post Minimal Art van de jaren 70. Haar werk is een mix van twee- en driedimensionale kunst waarin vorm, kleur en tactiliteit een belangrijke rol spelen. Ze noemt haar werken schilderijen, sculpturen en installaties, terwijl daarbij opvalt dat het medium textiel – en recent ook keramiek – vaak de hoofdrol speelt.

Haar werk bij het platform voor actuele kunst BE-PART in Waregem omschrijft ze zelf als "a floor based site-specific hybrid of painting and sculpture". Het effect dat de installatie 'Deep Purple Red Shoes' teweegbrengt bij de toeschouwer is vergelijkbaar met wat een schilderij van de color field painters Mark Rothko en Barnett Newman teweegbrengt. Het wil de bezoeker en de hele ruimte doen baden in kleur. De intense kleurervaring die ik nu bij BE-PART beleefde, overtuigde me zelfs meer dan diegene die ik in februari op de Rothko-expo in Den Haag mocht meemaken. De rode, blauwe en paarse tinten van de installatie vibreren over de hele ruimte, ze verspreiden warmte en positieve energie. Het werk doet mensen vertragen en werkt contemplatie in de hand. Het zorgt er niet alleen voor dat je bewuster de ruimte ervaart, je wordt je ook bewuster van je fysieke aanwezigheid in de ruimte.

Wat zijn uw inspiratiebronnen voor dit werk?

Polly Apfelbaum: "Toen ik de ruimte van BE-PART bezocht, dacht ik aan de fresco's en mozaïeken die ik recent in Italiaanse kerken en kloosters had gezien. Ik wou echt de ervaring van goed geïntegreerde kunst in de ruimte overbrengen in dit werk. In Ravenna had ik een prachtige Byzantijnse mozaïek gezien, die me was blijven fascineren. Het was een beeld van een rij maagden met rode slippers. Deze ervaring heb ik ook verwerkt in het tapijt, dat is opgebouwd uit een abstract beeld, waarop voetafdrukken in een cirkel herinneren aan de fysieke aanwezigheid van mensen. Ik houd van deze kleine rode, magdelijke voeten, van de idee van spiritualiteit en puurheid. Ik wou die spirituele geladenheid binnen brengen in BE-PART dat uit heel verschillende architecturale ruimtes bestaat, die toch een geheel vormen. Ik wou een werk maken dat deel

wordt van dat geheel, dat leidt tot een totaalervaring van de ruimte."

"Wanneer je kleur aanbrengt op de vloer kan dat de hele ruimte vullen. Daardoor krijgt de ruimte een andere, schilderijachtige fysiciteit. De kleur reflecteert op het plafond en verspreidt zich overal. Je brengt leven naar de ruimte. Het is ook belangrijk dat mensen er kunnen op lopen en zo echt kunnen participeren aan het werk. Je loopt erin zoals in een kerk, waar je ook fysiek contact hebt met alles om je heen. Dit is een zeer onregelmatige ruimte en ik vond het spannend om er een mooie eenheid voor te creëren."

De architectuur komt tot volle expressie door jouw werk.

Apfelbaum: "Dat was alleszins het opzet. Om dit te bereiken heb ik gekozen voor handgeweven tapijten, die gemaakt zijn in de staat Oaxaca in het zuiden van Mexico, dat bekend staat om zijn eeuwenlange traditie van handgeweven tapijten. Het duurde vijf maanden om het werk te maken. Eerst heeft men de wol geverfd met natuurlijke kleurstoffen en dan heeft men de verschillende stukken geweven. Het is een enorm arbeidsintensief proces geweest."

Wat mooi is, is de flow' van kleuren die zachtjes overgaan van rode naar paarse over blauwe tinten, in verschillende gradaties. Het veroorzaakt een vibrerend effect –gelijkend op het moiré-effect-dat heel speciaal is.

Apfelbaum: "Enerzijds komt dat omdat de wol met natuurlijke kleurstoffen is geverfd, wat altijd een waaier van kleurtinten oplevert, anderzijds bestond de inslagdraad, waarmee werd geweven, uit een rood en blauw getwiste draad, wat ook de 'flow' van kleuren die in elkaar overlopen in de hand werkt."

U heeft dit werk niet gezien tijdens het productieproces. Werkt u dikwijls van op afstand?

Apfelbaum: "Ik werk op veel verschillende manieren. Als ik in mijn atelier werk, ben ik zeer betrokken bij het proces. De werken die uit tientallen stukken textiel bestaan, heb ik allemaal met de hand geverfd. Tegelijk werk ik ook soms vanop afstand, zoals bij dit werk waarvan de schaal zeer groot is. Het is een interessante manier van werken, met veel verrassingen voor mij.

Polly Apfelbaum, foto: Jean-Pierre Stoop

Ik stuurde de wevers plannen en tekeningen met de computer, die zij vervolgens interpreteerden. Dat gebeurde ook voor het verven. Er zijn foto's over en weer gestuurd. Ik vond het wel heel belangrijk om de juiste kleur te krijgen."

Waarom koos u ervoor om de tapijten in Mexico te laten weven? In Vlaanderen hebben we ook een rijke traditie in het weven van tapijten.

Apfelbaum: "Ik ben vooral geïnteresseerd in de ambachtelijke vervaardiging van textiel. De Mexicaanse wevers uit het Zuiden hebben een eeuwenlange traditie in handgeweven tapijten. Ik

De rode, blauwe en paarse tinten van de installatie vibreren over de hele ruimte, ze verspreiden warmte en positieve energie

vond het verder boeiend om twee uiteenlopende werelden met een rijke geschiedenis samen te brengen, de Byzantijnse mozaïeken en de tapijtkunst van de Zapotech-Indianen. Ik ben erg geïnteresseerd in hoe ik handwerk op verschillende manieren kan inzetten in mijn werk. Conceptueel klopt het beter bij mijn werk."

Sedert '92 werkt u veel met textiel. Eind de jaren 90 hebt u voor het eerst een geweven tapijt laten maken.

Apfelbaum: "Ik heb toen deelgenomen aan een groepstentoonstelling, waarbij elke kunstenaar gevraagd werd een tapijt te maken. Ik heb toen voor het eerst samengewerkt met de wevers uit Oaxaca. Ongeveer 15 jaar later, in 2012, heb ik diezelfde wevers nogmaals aangesproken voor het weven van een tapijt. Dit was voor de groeps-

tentoonstelling 'Miss Dior' in Le Grand Palais in Parijs. Dior had 17 vrouwelijke kunstenaars uitgenodigd om Mister Dior te huldigen, die voor hij modeontwerper werd, een kunsthandelaar is geweest. Ik koos voor een geweven tapijt met pied de poule-motief, waarin een brede waaier van kleurtinten, een soort van regenboog, werd verwerkt."

"Nadien kreeg ik twee commissies in 2014. Ik werd gevraagd voor een groepshow in het BCA in Burlington, Vermont en in de Temple Contemporary, Tyler School of Art in Philadelphia. Dit is het moment waarop het geweven tapijt echt onderdeel is geworden van mijn site specific work. Mijn werk kan heel verschillende richtingen uitgaan, maar het is steeds de beschikbare ruimte die bepaalt wat ik moet doen."

"In Vermont maakte ik de installatie 'Evergreen Blueshoses' die bestond uit behangpapier waarop dansende naakte hippies staan afgebeeld (het coverbeeld van de rockband Evergreen uit de jaren 60, IdB) en uit groene geweven tapijten met blauwe voetprints. Behangpapier en geweven tapijten gaan meestal hand in hand in mijn werk."

"In Philadelphia maakte ik de installatie 'For the love of Gene Davis'. Gene Davis is een belangrijke Amerikaanse abstracte schilder die bekend werd met zijn installaties met gekleurde strepen. Hij maakte in 1972 een grote buiteninstallatie tegenover het Philadelphia Art Museum, dat toen de wereld inging als het grootste schilderij ter wereld. Veel mensen herinneren zich dat niet meer. Maar doordat de meeste van mijn werken op de vloer liggen, wilde ik dat werk opnieuw creëren en zo tegelijk een hommage brengen aan deze schilder. We namen zijn schaduw en weefden die in vier zeer lange, gestreepte tapijten en maakten ook een muurschilderij. 'Deep Purple Red Shoes' is de derde sculpturale installatie in deze reeks van site specific projecten."

Polly Apfelbaum, 'Deep Purple Red Shoes' tot 31 mei in BE-PART, Westerland 17, Waregem. Open zo-vr van 11-17 u. www.bepartlive.org